

Warszawa, dnia 13 listopada 2020 roku

Sygn. akt PR 1 Ds. 954.2020.BT

POSTANOWIENIE

o odmowie wszczęcia śledztwa

Bartosz Tomczak – prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście w Warszawie, po zapoznaniu się z zawiadomieniem Zbigniewa Kękusia z dnia 28 września 2020 roku, w sprawie o czyn z art. 231 § 1 k.k. oraz o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k.

- na podstawie art. 305 § 1 i 3 k.p.k., art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k.

postanowił:

odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie:

I. zaistniałego w dniu 26 sierpnia 2020 roku w Warszawie niedopełnienia obowiązków służbowych przez Prezesa Rady Ministrów w związku z przedstawieniem Marszałkowi Sejmu projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych o wzmocnionej współpracy obronnej (Druk nr 573) poprzez nieprzedstawienie jej skutków finansowych, czym miano działać na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

– na podstawie art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. wobec stwierdzenia, że sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych.

II. zaistniałego w dniu 15 września 2020 roku w Warszawie pomocnictwa Prezesowi Rady Ministrów w popełnieniu przestępstwa opisanego w punkcie I postanowienia przez posłów na Sejm RP w związku z sporządzeniem Sprawozdania Komisji Obrony Narodowej oraz Komisji Spraw Zagranicznych (Druk nr 602), którym to wniesiono do Sejmu RP o uchwalenie projektu ustawy z druku nr 573 bez poprawek, czym miano działać na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

– na podstawie art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. wobec stwierdzenia, że sprawcy nie podlegają orzecznictwu polskich sądów karnych.

Uzasadnienie

Do Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście w Warszawie za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej Kraków Krowdrza w Krakowie wpłynęły w dniu 26 października 2020 roku materiały stanowiące zawiadomienie Zbigniewa Kękusia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Zawiadamiający wskazał, że pismem z dnia 26 sierpnia 2020 roku skierowanym do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Elżbiety Witek, Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki złożył projekt ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych o wzmocnionej współpracy obronnej, podpisanej w Warszawie dnia 15 sierpnia 2020 roku (Druk nr 573). Jak podał zawiadamiający, projekt przywołanej ustawy jest niekonstytucyjny, albowiem rażąco narusza prawo określone w art. 118 ust. 3 Konstytucji RP, gdyż zamiast skutków finansowych wykonania w/wym. ustawy, przedstawia on jedynie źródło jej finansowania. W ocenie zawiadamiającego takie działanie Prezesa Rady Ministrów stanowiło niedopełnienie obowiązków służbowych z art. 231 § 1 k.k. Ponadto, zdaniem zawiadamiającego doszło także do pomocnictwa w przestępstwie Prezesa Rady Ministrów przez posłów na Sejm RP – Arkadiusza Mularczyka oraz Michała Jacha, którzy Sprawozdaniem Komisji Obrony Narodowej oraz Komisji Spraw Zagranicznych (Druk nr 602) wniesli do Sejmu RP o uchwalenie projektu ustawy z druku nr 573 bez poprawek.

Całokształt zawiadomienia świadczy o tym, iż niniejsze postępowanie należy oceniać przez pryzmat czynu z art. 231 § 1 k.k. oraz o czyn z art. 18 § 3 w zw. z art. 231 § 1 k.k.

Analizując treść zawiadomienia pod względem prawnokarnym należy stwierdzić, że dla bytu przestępstwa z art. 231 k.k. konieczne jest ustalenie, że funkcjonariusz publiczny w sposób umyślny (tzn. obejmując swoim zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym) w kontakcie z interesem publicznym lub prywatnym przekroczył swoje uprawnienia lub nie dopełnił obowiązków (w wyniku działania lub zaniechania). Sprawca takiego przestępstwa musi mieć świadomość (w postaci pewności lub możliwości), że jego zachowanie stanowi niewypełnienie obowiązków lub przekracza uprawnienia, i że przez to działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (wyrok SN z dnia 2003.10.17 OSNwSK 2003/1/2168). Co więcej, do dokonania przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. niezbędne jest również stwierdzenie, że

zachowanie funkcjonariusza stworzyło realne niebezpieczeństwo powstania szkody, a nie tylko zagrożenie potencjalne, czy ogólne. Działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego zachodzi wtedy, gdy z zachowania się funkcjonariusza publicznego (działania lub zaniechania) może powstać szkoda w chronionym prawnie dobrze publicznym lub prywatnym. Nadmienić należy, że szkoda, która może powstać w wyniku zachowania się funkcjonariusza publicznego, nie musi być natury materialnej. Dotyczyć może sfery moralnej, prestiżu pokrzywdzonego, interesów rodzinnych, warunków życiowych. Przy czym jak zauważono na wstępie, działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego ma wiązać się z przekroczeniem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków funkcjonariusza publicznego. Samo przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków, niestanowiące działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego może stanowić jedynie podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Analiza zawiadomienia prowadzi do wniosku o braku podstaw do wszczęcia postępowania, ze względu na to, że sprawcy nie podlegają orzecznictwu polskich sądów karnych – w zakresie punktu I i II postanowienia.

Art. 105 ust. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że poseł oraz – zgodnie z art. 108, senator – nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu. Pozostaje nadal aktualny pogląd Sądu Najwyższego, że immunitet parlamentarny, wyłączający odpowiedzialność karną posła za działania wynikające z wykonywania mandatu, odnosi się nie tylko do jego udziału w obradach i pracach Sejmu oraz komisji sejmowych, ale dotyczy także jego działalności zewnętrznej (poza Sejmem), jeżeli mieści się ona w granicach realizacji funkcji członka parlamentu (uchw. SN z 16.2.1994 r., I KZP 40/93, OSNKW 1994, nr 3–4, poz. 18; por. aprobowaną glosę K. Grajewskiego, Prz. Sejm. 1994, nr 2, s. 362–367, a także uwagi zawarte w glosie P. Czarnego i B. Nalezińskiego, PiP 1994, z. 9, s. 116). Powyższa wykładnia Sądu Najwyższego znalazła odzwierciedlenie w ustawie z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1605 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U.2016.1510 j.t.), poseł lub senator nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu

ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu, z zastrzeżeniem art. 6a. Za taką działalność poseł lub senator odpowiada tylko przed Sejmem lub Senatem. Powyższa działalność obejmuje zgłaszanie wniosków, wystąpienia lub głosowania na posiedzeniach Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego oraz ich organów, na posiedzeniach klubów, kół i zespołów poselskich, senackich lub parlamentarnych, a także inną działalność związaną nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu. Za w/w działalność, poseł lub senator ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną lub finansową na zasadach określonych w ustawie oraz w regulaminach Sejmu lub Senatu.

Powołane przepisy stanowią zasadniczy zrab unormowania ustanawiającego parlamentarny immunitet materialny. Jest on definiowany w literaturze najczęściej jako „wyłączenie karalności pewnych czynów, a więc wyjęcie piastuna immunitetu spod działania materialnego prawa karnego” (L. Garlicki, uwaga 4 do art. 105, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, L. Garlicki (red.), t. II, Warszawa 2001).

Treść zawiadomienia Zbigniewa Kękusia prowadzi do stwierdzenia, że brak jest podstaw do wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego z uwagi na stwierdzenie, że sprawcy nie podlegają orzecznictwu polskich sądów karnych.

Zważyć należy, że brak podsądności polskim sądom karnym jest przeszkodą dla prowadzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Przesłanka ta związana jest z immunitetami materialnymi, które uchylają karalność przestępstwa. Do omawianej kategorii wyłączeń spod orzecznictwa sądowego zaliczyć należy między innymi osoby, które korzystają z materialnego immunitetu parlamentarnego.

Mając na uwadze przytoczone rozważania faktyczne i prawne, należało odmówić wszczęcia śledztwa w niniejszej sprawie na podstawie art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. wobec stwierdzenia, że sprawcy nie podlegają orzecznictwu polskich sądów karnych – w zakresie punktu I i II postanowienia.

W związku z powyższym postanowiono jak w części dyspozytywnej.

v 17

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1 k.p.k., art. 325a § 2 k.p.k. oraz 465 § 2 k.p.k.):
 - pokrzywdzonemu,
 - instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k.,
 - osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.

Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.).

Jeżeli ponownie zostanie wydane postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) postanowienie to podlega zaskarżeniu do prokuratora nadzrędnego. W razie utrzymania w mocy zaskarżonego postanowienia pokrzywdzony, który dwukrotnie wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 i § 1a k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia) może wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadzrędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.).

Akt oskarżenia powinien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k..

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 k.p.k.).

2. Uprawnionym do złożenia zażalenia, o którym mowa w art. 306 § 1 k.p.k., przysługuje prawo przejrzania akt sprawy (art. 306 § 1b k.p.k.).

3. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadzrędný, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465 § 2a k.p.k.).

4. Zażalenie na powyższe postanowienie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie.

Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2 i art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie:

Stosownie do art. 305 § 4 k.p.k. powiadomić o odmowie wszczęcia śledztwa osobę zawiadamiającą o przestępstwie, której prawa nie zostały naruszone: Zbigniewa Kękusia – k.1.